

Előfizetési ár:

Egész évre ——— 4 K.
Fél évre ——— 2 K.
Negyed évre ——— 1 K.
Egyes szám ——— 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 állérral, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Decrett József élete és erdőgazdasági tevékenysége. (Kaán Károly.)
A meddőség, illetve az elvetélés oka a fő- és özvadnál. (Szlávik Nándor.)

Különfélék: Értesítés. — Méhészeti kiállítás. — Halálozás. — Haláleseti segély. — Nyugdíjbiztosítás. — Időjelzés.

Hivatalos közlemények: Hasznos madarak védelme ügyében. — Pályázat erdőszítési jutalmakra.

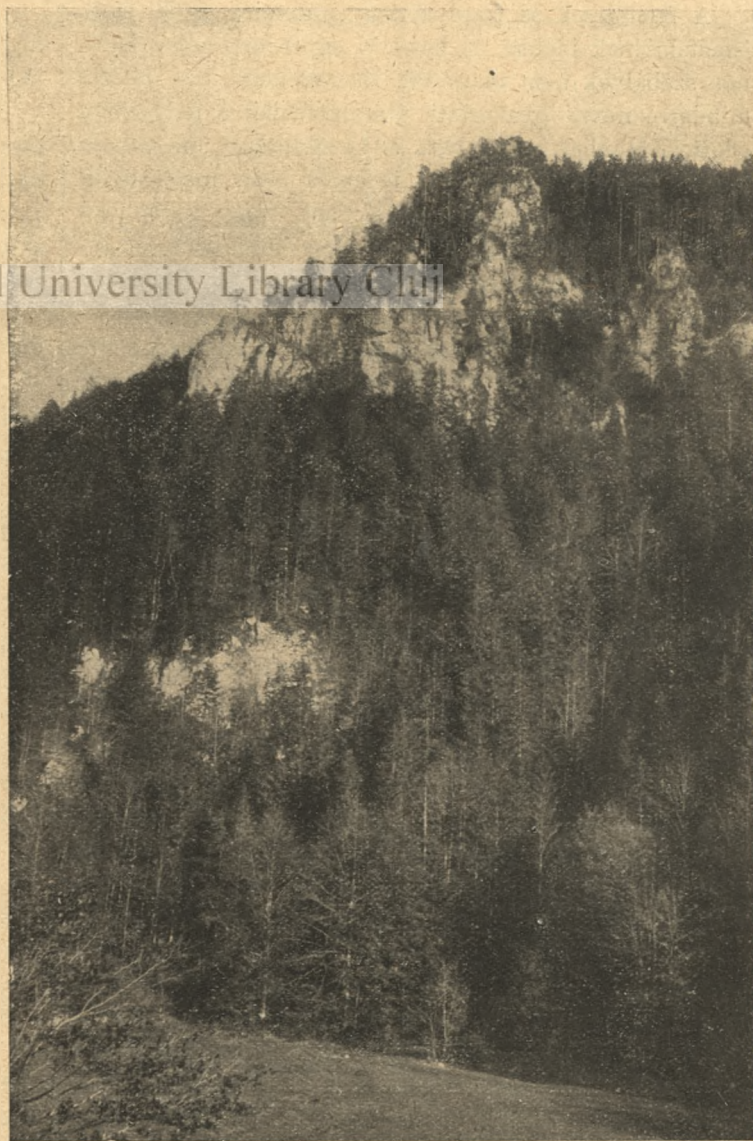
Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Szerkesztői üzenetek.

Tárcza. Alszik a tábor. (Zsoldos László.)

téket mélyebbre ne ültessék, mint a hogy azok abban az anyaföldben állottak, a melyben neveltettek, hogy a csemeték egymástól négy lábra (1 méter 30 centiméter) ültetessenek stb.

Részlet az óhegyi m. kir. erdőgondnokság Szarvasdülő (Jelenszka) nevű egykor kopár hegyoldalából, melyet Decrett József idejében erdősfittettek be.

Decrett József élete és erdőgazdasági tevékenysége. (1774—1841.)

Adalék a magyar erdőgazdaság történetéhez.

Irta: Kaán Károly.

(Vége.)

(Az «Erdészeti Lapok» után.)

Közli a szabályzat az erdei magvak az évbeli árjegyzékét, megjegyezvén, hogy jövőben az erdőművelési költségelőirányzat alapjául szolgáló árjegyzékek az erdőhivataltól tudakolandók meg.

Megkivánja a szabályzat, hogy az előirányzatban részleteztessék, vajjon a beültetett terület bekerítésére élő vagy holt (mesterséges), állandó vagy időleges kerítés terveztetik-e?

Részletes előírást szab az erdőművelési nyilvántartás és költségzámadás vezetésére nézve; különösen megkövetelvé, hogy minden munkálatot kellően körülírva részletesen tüntessenek ki és hogy minden beerdősített területnek akár több éven kiadott mindennemű költségeiről különszámadást is szerkesztszenek, hogy ekként bizonyos terület mesterséges betelepítésének költségei kellő alapon elbíráthatók legyenek.

Végül különleges útmutatásokkal szolgál az erdőművelés végrehajtásához.

Igy pl. meghagyja, hogy az ültetésre szánt csemeték kiemelésénél a gyökerek épségbenmardására különös gondot fordítsanak, hogy a cseme-

Érdekes ennek az utasításnak a következő befejező kijelentése is:

«Beláthatja mindenki, hogy az előzők egykori «világos vágásaiban» a mai kopárokon és tisztásokon mennyi fáradságot és türelmet kívánnak, mennyi időt és pénzt követelnek meg a mesterseges erdőtelepítések; miért is nem lehet eléggé ajánlani, hogy a használatra szánt faállományokban a természetes erdőfelújítást célzó fajelölések az erdőgazdasági alaptételeknek és a faállományok adott körülményeinek megfelelőleg eszközöltessenek.»

Decretnek ez a kijelentése, valamint az előzőkben említett az az alaptétele, hogy mesterségesen csak ott újítsuk föl az erdőt, a hol a természet megtagadja a szolgálatot, világosan megjelöli azt a gazdasági irányt, a melynek alapjait ő olyan mély tudással és annyi előrelátással megvetette.

A természetes erdőfelújítás mint legfőbb gazdasági feltétel szolgálatában szabályozta azután a fahasználatokat is.

A fajelölések és használatok arányaira, azok megismételésének idejére és hasonló egyebekre nézve különös szabályok nem maradtak Decrett után. Úgy látszik minderre nézve gyakorlati útmutatásokat a helyszínén adott. Különbözik az esetek és körülmények nagyon is sokféle variációi miatt ma is bajos csak megközelítő precizitással is körvonalaznunk azt, hogy különböző fanemű állományoknál, azok esetleg különböző elegyviszonyai és e mellett különböző talaj- és fekvésbeli körülményei között milyen arányú fahasználatokat eszközöljünk annak a célnak a szolgálatában, hogy a természetes erdőfelújítás jó sikerét biztosítsuk. Ehhez széleskörű gyakorlat és bizonyos helyi tapasztalatok is szük-

ségmentetnek, hogy a siker biztosságával vezethessük a munkálatokat.

A fahasználatok végrehajtására vonatkozó utasításai-
ból azonban nem lehet érdektelen itt azoknak a rendelkezéseknek a felsorolása, a melyek a természetes erdőfelújítás érdekeit szolgálják.

Igy elrendeli például, hogyha ott, «a hol már rendszeres gazdaság van bevezetve és természetes erdőfelújítás a cél», a döntés közben valamely fatörzs egy olyanban akad föl, mely meghagyásra volt szánva, úgy addig, a míg az erdőtiszt engedélyt nem ad, nem szabad a másikat dönteni, nehogy a koronazáródásban indokolatlanul is aránytalan megszakítás következzen be.

Már ez a rendelkezés igazolja, hogy a Decret alkalmazta természetes felújítás lényegesen eltér a Mária Terézia-féle rendtartásnak a természetes erdőfelújításra vonatkozó abbeli kezdetleges intézkedésétől, mely a vágástéren csak bizonyos számú magfák visszahagyását kívánja s a koronazáródás arányaira tekintettel egyáltalán nincs.

A Decrett-féle «rendszeres gazdaság»-ban már a mi fogalmunknak megfelelő természetes erdőfelújítást üz-
nek fokozatos használatok mellett.

Ennek sikeres biztosítása érdekében tiltja a legszigorúbban, hogy döntött fatörzset feldolgozatlanul fekvé-
hagyjanak, vagy addig más munkába kezdjenek, a míg az feldolgozva nincs. Nem engedi tehát, hogy a fokozatos felújító vágásokban egyszerre döntsék a használatra jelölt példányokat és csak azután dolgozzák föl a törzseket, mert az ilyen halomradöntés ártana az alátelpe-
dett fiatalosnak.*

* Nem cselekszik ma sem okszerűen végzett használatok mellett.

TÁRCZA.

Alszik a tábor.

(A Halmos Izor által kitűzött tárczapályázaton díjat nyert pályamű.)

Irta: Zsoldos László.

Csatatér. A nehéz lovasság, a melyet a két esztendő Bözsike képvisel nagy rátermettséggel, vad csatakiáltással gázol keresztül a szőnyeg virágos mezején szanaszét heverő tetemenek. Lába alatt tompán dobog a berakott padló s itt egy felborult bádognakona kalimpál utolsót, ott egy épülőfélben volt Richter-féle emeletes házikó (apuczi építette öt perczel előbb) omlik halomra csinos robajjal; jobbról a csonka tiroli lány letépett karja mered panaszosan az égnek, balról (alkalmasint az élelmezési csoporthoz tartozó) inezurka cseréptányérok zuhannak le ijedt csörömpöléssel a piczi szekrényről, a melyet végzete szintén a tűzvonalba sodort, míg előtte, tudniillik Bözsike legszemélyesebb nehézlovassága előtt, rémült sikongással rohan a kis kerek széken ülő beszélő baba (Bözsike tolja), elmés szerkezetének megfelelő méltatlankodással kapkodva föl hol a jobb, hol a bal-

karját, hogy mám(a) — mám(a), mám(a), mivelhogy az utolsó «a»-t csak félhangon nyekegi.

A háttérben, illetőleg a szoba tulsó sarkában a félelemtől szinte megdermedve áll egy fiatal házaspár. Nem Dobozi és hitvese ők, mert azok nem féltek, hanem Kiticsányi Pista, a korán megkopaszodott nyalka földmívelésügyi miniszteri titkár, meg a felesége. Rettegve hajolnak a közöttük levő fehérfüggönyös gyerekkocsi fölé, mialatt kézzel-lábbal integetve pisszegnek és huhognak, akár a bagoly, az Isten ostorát játszó Bözsike felé.

— Pszt! Bözsike! Fölebred a Maczkó!

Majd (minthogy a körben szaladó csatazaj a csillapító szóra még csak hangosabbá válik) némileg erélyesebben.

— Nem hallgatsz rögtön, Bözsike? Tüstént hívom a bubust!

A bubust azonban a nehézlovasság már ösmeri. A mikor egy zajos estén első ízben fenyegették meg vele, nagyon megszeppent és úgy elkezdett üvöltöni, hogy el sem csöndesedett addig, a míg apuczi, a kinek különben is elve, hogy nem szabad ijeszteni a gyermeket, töviről-hegyire meg nem magyarázta neki, hogy nincs bubus, és a hol ott van apuczi meg anyuka, ott a jó-

Ennek szolgálatában rendeli az erdőmunkásoknak szóló utasításban, hogy fiatalos alátelepése esetében a használatra jelölt törzset mindig arrafelé döntsék, a hol az a legkevesebb kárt okozza s hogy az esetben, ha vastagabb magfák kerülnek döntésre, ott, a hol már alátelepés van, ezek döntés előtt fölgallyazandók.

És ennek szolgálatában intézkedik az iránt is, hogy a favágók ott sarangolják a tüzfát, a hol az alátelepésnek legkevesebb kárt okoznak. Ha tehát út vagy szabad tér van a közelben, hordják ki oda és helyezék el ott akként az anyagot, hogy az eregetés és elszállítás megkönnyíthessék, az alátelepedett fiatalos pedig sérelmet ne szenvedjen.

Decretnek azonban a fokozatos használatok kapcsán végrehajtott természetes erdőfelújítás olyan erélyes és lelkes propagálása és érvényesítése mellett sem lankadt el munkakedve a mesterséges erdőtelepítésnek s vele a

kopárfásításnak minél szélesebb körben való biztosítása körül.

«És nem hallgathatom el — így írja maga, — hogy továbbra is legfőbb tudásomat szenteltem a nemes erdőtelepítésnek; és mint a jó ügy igaz barátja, annak érdekében a lehetőség szerint mindent elkövettem.»

A dolog természetében rejlik, hogy ez a mesterséges erdőtelepítés előbb vázolt elveiből folyólag csakis kopárokra és olyan területek beültetésére vonatkozott, a hol természetes úton az erdőt felújítani nem lehetett.

Rendelkezésünkre áll az alábbi egybeállítás, mely az 1809. évtől, helyesebben 1812-től — mert a tulajdonképpeni erdősítési munkák ekkor kezdődtek — 1826-ig, tehát 13 év alatt végzett mesterséges erdőtelepítési munkák arányaira világot vet és módot nyújt ahhoz, hogy Decret ezirányú tevékenységéről magunknak fogalmat alkothassunk.

Az 1809—1826. években végzett erdőtelepítési munkák és azok költségei.

A beerdősített terület		V e t é s							Ü l t e t é s							Az erre fordított					
		tölgy	bük	juhár, kőris, hárs	nyír	szárvadtan vörösfenyő	szárnyas			tölgy	bük	juhár, kőris, hárs	vörösfenyő	jegenyefenyő	lúzfenyő	erdőfenyő	napszám	költség			
							jegenyefenyő	lúzfenyő	erdőfenyő									a vetésnél	az ültetésnél	az ültetésnél	
hold	□-öl	/ m é r ő							d a r a b							K o l t s é g					
2782	555	193 ¹ / ₄	245 ¹ / ₄	37	10 ¹ / ₂	3750 ¹ / ₄	455 ¹ / ₄	2105	141 ³ / ₁₆	200	2000	7920	97052	200	1414016	65740	145666 fizetett és 3756 ingyenes	7676	40	5131	50

kis Bözsikének nem szabad félnie semmitől. Most után kitért a kelevény. Az okszerűen felvilágosított Bözsike hátat fordítván romnak és halottnak, odaállt a gyerekszoba közepére a szülei elé s kis kezét hátul ökölbe szorítva, előre nyújtott nyakkal, mint a mikor csicsereg a madár, nyomban megfelelt a tekintélyevesztett fenyegetődzésre:

— Nincz bubusz. Nem féj Bözite, apiczi itta (értsd: ha apuczi itt van).

S hogy nyomatékosan megmutassa, mennyire nem fél a bubustól Bözsike, ha apuczi ott van, nyomban belekezdett a kedvelt énekszámába, hogy:

— Áááá!... (Az első «á»-t közönségesen ordítva s az utána következőket a fülsiketítésig fokozott művészi visitással). Egy állító helyében azonban most csak a negyedik «á»-ig juthatott el, mert az ötödiknél a titkár már fölkapta az ölebe és gyors iramban átrohanván vele a sötét ebédőbe («este van, este van, ki ki nyugalomra»), ott lecsapta a szőnyegre, mint a zsákot. Aztán otthagya. (Hanem előbb meggyújtotta a villamoslámpát, mert — elv nem szabad ijeszteni a gyereket.)

Eső után köpönyeg. Mire az erélyes apa visszatért a gyerekszobába, hajh, már újra élénk volt a kiürített

esatater. A tolonczúton visszaszorított lovasság után most a gyerekkocsi fehér függönye mögé rejtőzött tüzer-üteg lépett eselekvésbe, sokat ígérő férfihangon utánozva az ágyú-bömbölést.

— Fölébresztette Bözsike, — fogadta szemrehányó pillantással az urát a fiatal mama, és kiemelte a kocsi-ból a javában működő, bepólyázott üteget:

— Csi-i-i-i Maczkó, csi-i-i-i-i...

A veszedelmes fegyvernem azonban katonai ridegséggel folytatta a bömbölést. Sőt a jóakaró csitításra azzal felelt, hogy a pólya esücskében fölemelt egy szőke-pihés vörös ágyugolyót, a melyik félperez multán visszahanyatlott; aztán ismét fölemelte (megint visszahanyatlott), és harmadszor, negyedszer, tizedszer is fölemelte, mialatt a golyó szájából szakadatlanul bömbölt a keserves, a réttentes, a hátborzongató és szivethasogató hang, hogy «eő, eő, eő». (Apáink csecsemősírása tudniillik, hogy «óá, óá, óá» már nem divatos.)

— Micsoda hangverseny! — csapta össze az ajtóban a kezét Kiticsányi. — Soha jobban nem vehettem volna ki a téli szabadságomat!

Mire az asszonyka kicsit sértődötten:

— Éhes szegényke. Megszoptatom.

Ha ugyanis az 1812. évtől 1837-ig, vagyis Decrett szolgálata végéig eltelt kerek 25 esztendő első, tehát küzdelmesebb felében, az 1826-ig eltelt 13 év alatt 2782 kat. hold, nagyobbrészt kopárt erdősítettek be mesterséges úton, bizonyossággal állíthatjuk, hogy legalább is 6—8000 kat. holdra tehető az a terület, melyet Decrett egész szolgálata alatt a beszterezébányai kamarai uradalom területén az erdei tenyészetnek viszszaadítottak.

Az akkori idők körülményeivel és eszközeivel, nevezetesen az igen szűkös hitelviszonyokkal, robotmunkával, a személyzet, épp úgy, mint a munkásnép hozzáértésének teljes hiányával és sok egyébvel számolva, olyan hatalmas arányú és most világosan megítélhető, teljes sikerű eredmények számbavételével olyan nagyszabású munkateljesítmény ez, a mit csak egy vasakaratú egyéniség és az erdőnek egy fanatikus híve tudott egy perczre sem lankadó negyedszázados tevékenység és teljes odaadás révén biztosítani.

Ezek az adatok élénken igazolhatják, hogy Decrett egész életét, legnagyobb munkakedvét és lelkesedését kötötte az erdők rekonstrukciójának kérdéséhez.

Fölöttébb érdekes megállapítanunk, hogy még 1815-ben, tehát a mesterséges erdőtelepítés megkezdett munkájának harmadik esztendejében nyilvántartót szerkesztett a mesterséges erdőtelepítés munkája adatainak statisztikus vezetéséhez.

Ennek a nyilvántartónak elejére rövid, száraz vonásokban önéletrajzát fűzte.*

Talán különösnek, az egyéni hiúság megnyilvánulá-

* Ennek a bár csak 1815-ig terjedő önéletrajznak sajátkezű fogalmazványát találtam meg Decrett családi iratai között.

sának tűnik fel Decrett az az eljárása, hogy egy statisztikus nyilvántartó élére önéletrajzát helyezte!?

Eredő oka följegyezve nem lévén, első pillanatra mindenesetre szokatlan eljárás.

Ámde ha elgondoljuk, hogy mennyit fáradott Decrett, a míg folyamatba helyezhette a mesterséges erdőtelepítést, a míg megindíthatta ideáljának, élete egyik leg szebb föladatának, az erdők rekonstrukciójának hatalmas munkáját, ha ezzel szemben elképzeljük azt a kétkedést és közönyt, a melylyel szokatlannak látszó akcióját az egész vonalon fogadták és hozzágondoljuk végül, hogy csakis magában, egyéniségében, tudásában és energiájában láthatta egyedüli zálogát megkezdett munkája sikerének: akkor nem hiúságra, de önézetre vall, hogy a munkateljesítmények hosszú évtizedekre szánt nyilvántartójának élére a maga életrajzát fűzte, igazolni akarva ezzel is, hogy egész egyéni mivoltával és reputációjával kezeskedik s a késő utódok előtt is szavatol munkája okszerűségéért, indokolt voltáért és biztos sikereiért!

És ne feledjük, hogy nem élete végén és nem az öndicséret hangján, de 41 éves korában, a nagy munka megkezdésének idején, alig hogy a kamarai uradalom erdőgazdaságának vezetését átvette, fűzte a nyilvántartó elé addig lefolyt élete elég szárazon tartott adatait, bezárva azokat a következő kijelentéssel:

«Ezen önéletrajzot azon hozzáadással írom le, hogy én az efféle táblázatos egybeállítás továbbvezetését azoknak az utódaimnak is, a kik nem úgy, mint én, 27 évi szolgálat alatt, hanem nyilvános tanintézetekben tanulják az erdőgazdasági elméleteket s kedvező alkalmuk van ahhoz, hogy magukat ügyes és használható erdőgazdákká neveljék, — melegen ajánlom!

Ez bizonyosan valami varázsige volt, mert a tüzér-
űteg hirtelen abbahagyta az ágyúzást s a földobált ágyú-
golyó mohón tapadt a titkárné duzzadt, hófehér keblére.

A férj megnézte az óráját.

— Retténetes, már félnyolcz.

Az ifjú anya csöndesen bólintott.

— Csak már cseléd volna! Borzasztó, kérlek, e mellett a két keneső mellett négy szobát kitakarítani, parkettet kefélni, reggelit, uzsonnát melegíteni és ráadásul még főzni, mosogatni! Kiszaladni a konyhára, hogy nem ég-e oda az étel; visszafutni ide, mert sir a Maczkó, aztán majd a hideg ráz ki, a mikor látom, hogy Bözsike a kis székéről már éppen a gyerekkocsira kapaszkodik, hogy:

— «Ne szi', ki' baba; né piti teme!» és a maszatos kis újjával nagyot bök Maczkónak a szeme felé, miközben csak egy percz és mindenestül fölborítja a kocsit; kint is lenni, bent is lenni és reggeltől estig semmit sem pihenni, csak folytonos izgalomban élni, mert néha igazán azt sem tudom, hogy hol a fejem, és melyikre vigyázzak, Maczkóra-e vagy Bözsikére? Végül pedig még éjszaka is fölbredni miattuk, — nem is hiszed, Pista, hogy már majd összeesem a kimerültségtől.

— Eő, — szólalt meg a pólyában Maczkó és Kiti-csányiné abbahagyta a panaszkodást:

— N-nó, kis szentem, kapsz még.

A titkár mogorván dűnnyögött valamit.

— Űgy-e megjósoltam, hogy nem kapunk mindenes szakácsnőt? Ide szobaleány kell, fiam, vagy pesztra és külön szakácsnő. Ha mindjárt nyolczvan forintba kerül is havonkint azzal együtt, a mit megesznek.

Az asszony fölvetette a kedves kék szemét az apróságról.

— Mondtam már, lelke, hogy nekem se' szobalány nem kell, se pesztra. Én a gyereket rá nem bizom cselédre, ha sohasem pihenek is. Jézus Máriám, hogy még leejtse ezt a drágát (s szelid tekintete rajongón simul a karján szuszogó ötödfélhónapos fiúcskára); vagy hogy rosszra tanítsa azt a másikat... Csak nem hagyta sötétben, az Istenért? — és ijedten fordult a karos székben megadással elterpeszkedő férfihoz.

— Nem, nem, meggyújtottam a villanyt, — felelte fáradtan amaz. — S a másik szavával már a pesztra-, meg szobalány-izsönyra válaszolt:

— Mindenes szakácsnőt pedig még ki tudja, mikor kapunk, mert azt egy sem hiszi el neked, hogy nem

Ajánlom, hogy vezessék be adataikat, hogy az egész mű története megmaradjon annak az utókornak, a melynek javára minden erdőgazdának munkálkodnia kell.

Utódaink hálásak lesznek érte, mi meg a sirontúli nyugalmunkat is biztosíthatjuk vele!»

Decrett József sírja a besztercebányai r. kath. temetőben.

Záró szó.

Nem nehéz megállapítanunk, hogy okszerű haladásunkhoz «kevés csak a jelen», mert az: «a multon épül és az emlékezeten».

Egy őstermelési ág sem azonosíthatja magát oly találoán a költő ezen kijelentésével, mint éppen az erdőgazdaság, mely általában is évszázados termelési fordulókkal számol.

Pedig a magyar erdőszet egy évszázad előtti multjából kevés, úgyszólván semmi olyan adat nem állott eddig rendelkezésünkre, mely az eljárásainkban kívánatos konzekvenziákhoz pozitív támaszul szolgálna.

E tekintetben valóban szegények voltunk eddig s gazdaggá csak Decrett József munkássága és sikerei megismerésével leszünk; mert Decrett József tevékenységének évszázados eredményei bőséges teret nyújtanak a kutatónak kiválóan értékes gazdasági következtetések levezetéséhez.

További ilyen kutatások még fényesebb világot fognak vetni Decrett József eredménydús munkásságára. A glória fényével fogják még inkább körülvenni Decrett Józsefnek egyéniségét, a ki régmúlt idők erdőgazdái között mindenesetre leginkább érdemes arra, hogy a magyar erdőszet kiváló alakjaként tiszteljük s emlékét minden időkre kegyeletünkben tartsuk!

A meddőség, illetve az elvetélés oka a fő- és őzvadnál.

Gyakran látunk olyan szarvasteheneket és őzszutakat, a melyek még tenyészképesek ugyan, de nem hoznak borjakat a világra. Ez a dolog ösztökélt engem arra, hogy ennek okát kifürkészsem, annál is inkább,

kell a gyereket dajkálni, barátom. És (megtörtén horgasztotta le a fejét) addig megőrülünk.

S mintha csak ezt az utóbbi tételt akarta volna bizonyítani, két kezével hirtelen a halántékához kapott, és rémülten ugrott fel a karosszékből:

— Valami zörren! Biztosan Bözsike!

Csakugyan. Bözsike, a ki az ebédlőszekrény ajtajának szerencsés kinyitása után már kilencz tányért és egy mártásos csészét példás rendben kirakosgatott a szőnyegre, most a peccenyés tálat hámozta ki a szekrény belsejéből; s a jókora edénydarabot végzetes gyöngeségből oly szerencsétlenül zuhantotta rá a kilencz tányérra, hogy egyetlen csörömpöléssel új csatamezőre alakította át a terepet.

Természetes, hogy ekkora rombolásért csupán verés lehetett a jutalom. Nem nagy, egyrészt azért, mivel Kiticsányinak elve volt, hogy nem szabad verni a gyereket s most is csak elvei föntartásával paskolta meg a kis semmiházit, másrészt pedig és főként abból az okból, hogy az apai tenyér csattogásától teli tüdővel jajveszékélő Bözsike sírás közben hirtelen — kih — kih — köhögni kezdett. A titkár, a kinek erre a hangra egyszerre hideg borzongás futott végig a hátán, előbb

rémülten sandított a hideg nyugalommal alvó cserépkályhára s a következő perczben már ölébe kapta a csöpp leánykát és rohant ki vele a szobából:

— Szent Isten, hisz' ez valóságos farkasordító! Meghültél, angyalom? Fázol?

Némi zajjal nyomta meg a gyermekszoba kilincsét.

— Pszt! — integetett eléje az asszony és aggodalmas képpel hajlott a karján immár boldogan szunnyadó tűzérségre.

— Hollyan hideg van benn, mint a farkasordító, — suttogta elváltozott hangon a szelidített apa.

— Hjúzusom! — sugta vissza hasonlókép a mama. — Majd az ura vállán még mindig szepegő apróság felé biccentett a fejével:

— Haltasd el!

— Táá! — kiáltotta el magát erre a végszóra Bözsike, a mi felnöttek nyelvén tudvalevően tejet jelent.

A titkárné óvatosan belefektette Maczkót a fehérfüggönyös kocsiba.

— Rhingasd még piczit! — suttogta kérőn a nadragos dadához és lábujjhegyen kisurrant a konyhára megmelegíteni a gyorsforralón a tejet.

Kiticsányi a kislányt a félkarjára kapván, a szaba-

mert kétséges volt előttem az, vajjon a borjuk elhullanak-e vagy pedig ragadozóknak esnek áldozatul.

Igaz, hogy több borju világra jötte első napjaiban, nevezetesen, ha hideg, esős, erősen szeles, zivataros időjárás uralkodik, elhull és hogy a ragadozók is imitt-amott elpusztítanak egy-kettőt azokból, azonban jó időjárás mellett takarmányban szegény vidéken s a ragadozóktól teljesen tiszta pagonyokban is számtalan sutát és tehenet találni borju nélkül. Így tehát más körülménynek kell itt a dologba belejátszani.

A tehenek felvették a bikát, a suták a bakot és daczára annak, hogy a vemhesség jelei mutatkoztak rajtuk, mégsem ellettek le.

A mechanikai úton előidézett hatás minden neme, mint a döfés, ugrás, elbukás, elcsuszás, elesés, a nagy ijedelem, a meghiülés, a deres, jeges, jegeczes takarmány fogyasztása, a túlhideg ivóvíz, vagy a sok gázt fejlesztő, avagy nehezen emészthető takarmány, valamint a penészes széna, dohos szemes takarmány, a fagyott, vagy rothadásnak indult takarmány, vagy mérges növények élvezete, stb. mind okozati összefüggésben állanak teheneink korai, időelőtti leellésével, vagy elvetélésével; tudjuk, hogy az ásványi alkotórészeket nélkülöző takarmány teljes szárazsága hátráltatja a méhmagzat kifejlődését és arra káros hatással van.

Ha egy nagyon vemhes anyavadat egy kuvasz üz, a vad eszeveszett sebességgel rohan és ugrik árkon, bokron, vízmosáson, szakadékon, vihar által ledöntött szálfákon, vagy hasonló akadályokon keresztül, a mi nagy megerőltetéssel és erőkifejtéssel jár. Az ilyen természetellenes ugrásoknál a méhmagzat gyakran leszakad és beáll az elvetélés.

Az 1890—1891-iki tél igen kemény és szigorú volt, de ennek daczára egy pagonyban sem takarmányozták eléggé a vadat, a mitől legjobban szenvedett az őz, mely az éhségtől hajta, az akácznak nemcsak galyait rágesálta le, hanem a karvastagságu és ennél is vastagabb ágak és törzsek kérgébe is lerágtá. Az őzállomány ebben a pagonyban teljesen kielégítő volt, vagyis elég suta állott tenyésztés céljából rendelkezésre.

A következő év tavaszán az őz-sutáknak több, mint fele elvetélt, vagy pedig nem ellett, meddő maradt.

Ennek az elfogyasztott nagymennyiségű akáczfakéreg volt az oka, mivel az akáczfakéreg nagymennyiségű mérges anyagot tartalmaz.

Az így szerzett tapasztalatok után a következő télen rendszeren és kielégítően lett a vad takarmányozva s ezért hasonló eset nem is történt, vagy legalább nem észleltetett.

A műtrágyával javított réteken s erdei tisztásokon termelt takarmányok használata szintén hátrányosan befolyásolja a szaporodást. Egy réti kaszálló chilisálctrommal lett trágyázva és pedig kora tavasszal, röviddel a szárnyasok keltetési és a szörmés vadak leellésének ideje előtt; ennek következménye az lett, hogy sok volt az elvetélés.

A kicsirázott burgonya szintén elősegítője az elvetlésnek.

A mész és a phosphorsav nagy szerepet játszik az első fogamzási és fejlődési állapotnál, valamint az anyában lévő magzat fejlődésénél.

Tehát a takarmányban, a legelőben van a hiba; a mész és phosphorsav hiánya miatt a test nem fejlődhet ki s így elsatnyul.

don maradt kezével elkezdte lassan ide-oda tologatni Maczkó kocsiját. Vesztére, Mert Bözsike megpillantván az alvó fiatalembert, akkorát ugrott az apja karján, hogy majd leesett róla, miközben lelkesülten rikkantotta:

— Jáá! Asszi' ki' baba!

A mely hangra Maczkó iziben kinyitotta a szemét; sőt nem érezvén magát az anyjának a karján, a száját is és újult erővel kezdte rá a baba-indulót:

— Eő, eő, eő!

— Nem hallgatsz?! — ripakodott rá a titkár egyszerre mind a két gyerekre s egyúttal Bözsikét is ringázva, dühös topogással ránczigálta előre-hátra a kocsit.

— Megörülök! — hadarta magában, — megörülök! Na csak most látna meg valaki! A szent se' venné le rólam a lipótmező-rendet!

Megérkezett a tej; az asszony a markába nyomta a szerencsétlen férfinék a bögrét, a melybe a család hölgyivadéka menten beledugta a pufók arczocskáját; Maczkó pedig pillanat mulva már ismét az édesanyja karján edzette a tüdejét, hogy: «eő, eő, eő»...

— Elaltatom, — szölt elszántan Kiticsányiné. — Te meg altasd el Bözsikét! A tej után mindjárt elnyomja az álom. — S katonás lépésben mérve keresztül-kasul a szőnyeget, rácsendítette Maczkó kedves altató dalát:

— «Dombon van a Kulipingyom esárdá»-ja...

A kisasszony is kihörpintette apja karján a tejet s csakugyan ráhajolt a titkárnak a vállára.

— Áámu (vagyis álmos).

«Huszá-roknak szép lány ül az ölük-ben,
Tíz iteze bor áll előt-tük ü-veg-ben».

dudolta a saját szerzeményű szövegét elkeseredetten topogva előre-hátra a feleség.

— Nem tidicze! — emelte föl a fejét kigyó módjára az álmos kisasszony, — jelezve, hogy neki nem a tiz iteze bor a nótája, hanem a

— «Nagy Ka-rá-csöny éjt-szaká-ja», —

fogott bele nekikényszeredve most Bözsike altató dalába a Lipótmező-rend várományosa:

— «Jézus szü-le-tése nap-ja» —

s mivel az élete párja előre-hátra ropogtatta a magasarkú piros papucsát a berakott padlón, ő viszont körbe kezdett el ügetni («trap-trap») a jövődöbéli veje feleségével.

— «A kis Jé-zus a-rany al-ma,
Szűz Má-ri-a é-des any-ja»...

Vemhes, ellős anyaállatoknak okvetetlenül szükségük van a phosphorsavas mészre, hogy a bennük lévő magzat fejlődése elősegíthessék; ha e két ásványi alkatrészt kellő adagban vehetik fel, akkor megszűnik az elvetelés és a magzat sem fog elsatnyulni.

Olyan években, a melyekben a növényi élet fejlődését a nagy szárazság gátolja s a növénybe nem szívódhatik fel kellő mennyiségben a phosphorsavas mész, mert ezt a nedvesség hiánya megakadályozza, a mikor tehát a fűtermés nagyon nélkülözi a phosphorsavas meszt, nemcsak gyenge ivadékokat kapunk, hanem a legtöbb rőtivad tehén borju nélkül marad.

Feltűnő a meddőség, különösen olyan helyeken, a hol a talaj ásványi alkatrészekben szegény, mint például a homokon.

Az elvetelés nem áll be rendes időközökben és nem is von maga után komplikációt; az elvetelés utáni években már rendes a szaporulat.

Előfordul azonban az is, hogy egy-egy suta vagy tehén egy ideig betegeskedik és csak nagyon lassan szedi magát össze.

Szemtanuja voltam egyszer, hogy egy özsuta elvetelt s ez után hosszú ideig betegeskedett, lelőni nem akartam, mert nagyon szelid volt s midőn a következő évben sem ellett, már azt hittem, hogy teljesen meddő marad; azonban a második évben két szép gidával szaporitá fáját.

Szlávik Nándor,
urad. ny. főerdész.

Különfélék.

Értesítés. Az Országos Erdészeti Egyesület mint az «Az Erdő» című lap kiadótulajdonosa ezennel közhírré teszi, hogy 1913. évi január hó 1-jével mindazon hirdetési kedvezményeket, a melyek eddig fennállottak, be- szünteti.

E szerint az említett időponttól a lapra való elő- fizetés által pályázatok díjtalan vagy részben díjtalan közzétételére jogot senki sem szerez.

Ez a határozat nem érinti az álláskereslet és kínálat rovatát, a mely rövid közlésekre szolgálatadónak és állás- keresőnek egyaránt díjtalanul rendelkezésre áll, de teljes pályázati hirdetmények közzétételére nem használható.

Budapest, 1912. évi június hó 5-én.

Országos Erdészeti Egyesület.

Méhészeti kiállítás. Az Erdélyrészi Méhész-egyesü- let, gróf Serenyi Béla földművelésügyi miniszter úr fő- védnöksége alatt, f. é. augusztus hó 18 - 24-ig Kolozs- váron, a Rákóczi-kerti korcsolya csarnokban méhészeti kongresszussal egybekötött országos méhészeti kiállítást rendez.

A kiállítás hat csoportra oszlik; nevezetesen:

I. csoport: élőméhek, méhfajok, méhcsaládok, anya- nevelőnépek, benépesített kasok és kaptárok;

II. csoport: méhlikások (kasok, kaptárok, anya- nevelők, dúczok, esetleg pavillonok) és ezek felszerelése- séhez tartozó alkotórészek;

III. csoport: méhészeti eszközök, felszerelések és tárgyak;

Az egyik ide-oda, a másik a czirkuszlovak menet- irányja szerint, emez a karácsonyi szert gyermekdalt, a menyecske a duhaj «Kulipingyom csárdájá»-t fújva ro- gyásig: valóban ez furcsa kis jelenet volt a gyermek- szobában.

— Ez már elaludt, — foháskodott föl Kiticsányiné, s óvatosan, akár csak himes tojást fogna, visszatette a kocsivánkosára az elesöndesült tűzérüteget.

— Ez még nem, — lihegte megállás nélkül nyar- galva körül a szobában a titkár. — Megörülünk pesztra nélkül, lelkem, előbb-utóbb megörülünk pesztra nél- kül! — S minden átmenet nélkül rázendítette:

— «Jó-zsef is volt é-des ap-ja,
— A já-szol-ban ápol-gat-ta»...

Kiticsányiné lábujjhegyen kisurrant a hálószobába tüzet rakni.

— Dehogy is kell nekem pesztra, — pötyögte ma- gában, mialatt megrakta a kályhát. — csak minden- szakácsnő volna már, hogy ne kellene kimozdulnom mellőlük.

— «A kis Jé-zus arany bá-rány»,

— hangzott a férfihang már-már rekedten a gyermek- szobából.

— «A-rany esil-lag van a vál-lán».

Egyszer azután az is elesendesült. A hálószobában már vigan pattogott a tűz és akkor — a te szavadat kérem kölcsön, óh, költő — «mélyen a vár alatt vonult egy kis csapat. Olyan rettegve lép. Most lopja»... — mit? Most lopja be az álmában édesen szuszogó tűzér- üteget, meg a gyanutlanul szunnyadó nehézlovasságot a hálószobába. Nesz nélkül, zajtalanul nyitják ki az ajtót s néma csöndben fektetik le, külön-külön, fehér vaságyacskájukba a két apróságot. Még egy pillantást vetnek rájuk s loppal, igazán, akár csak a tolvajok, ki- surrannak a homályos szobából a kivilágított ebédlőbe.

Ott aztán, a mikor az asszony a hevenyében meg- terített asztalon föltáralja a hideg vacsorát, a mit Kiti- csányi még délután hozott föl a boltból, dehogy is volna türelmük meleg vacsorára várni, akkor — odakint fél- kilenczet kondit a toronyóra — férj és feleség tekintete hirtelen egybefonódik s bágyadt, fáradt szemükből ki- villanó boldog mosollyal egyszerre röppen el az ajkukról a mindent összefoglaló, mindent-mindent megértető bü- vös kabala:

— Alszik a tábor.

IV. csoport: a méhek termékei (méz és viasz); pörgetett méz üvegekben és bődönökben (kicsinyben és nagyban), lépesméz, boxes; viasz, értékesítési célra és formákba öntve;

V. csoport: a méz és viasz háztartási és ipari feldolgozása. Mézeskalácsok, egyéb mézessütemények és más mézeskészítmények, méz-szesz, meth, mézeczet, mézlimonád; mülép, viaszalakok, viaszgyertya vásári és méhészeti célokra, stb.;

VI. csoport: méhészeti szakirodalom, preparátumok, tervek, rajzok, képek, stb. kiállítása.

A kik a kiállításon valamit kiállítani akarnak, azok kérjenek a méhészeti kongresszus irodájától (Kolozsvár) bejelentő-ívet. A kiállításra vonatkozó bejelentéseket a kongresszus irodája július 30-ig fogad el.

Halálozás. Pálhegyi Pál m. kir. s. erdőőr életének 38-ik, boldog házasságának 10-ik évében Fogarason június hó 2-án este 11 órakor hosszas és súlyos szenvedés után jobblétre szenderült. A korán elhunyt szakértársat özvegye és kiterjedt rokonság gyászolja. Nyugodjék békében!

Haláleseti segély. Spináncz Pál, báró Wodiáner Mór kaposvári uradalmában volt mint erdőőr alkalmazva. Ez év márczius havában szolgálat közben fegyvere elsült s a löveg az oldalába furódott, a mely baleset következtében nevezett az Arad vármegyei közköriban elhunyt. A boldogult az 1900. évi XVI. t.-cz. 8. §-a alapján a kötelező balesetbiztosítás szerint volt biztosítva. Az özvegyet a kötelező balesetbiztosítás szerint 400 korona segély illette meg, a mely összeget az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár május hó 27-én a marosi járás főszolgabírája útján kifizette.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár által az 1912. évi VIII. t.-czikk alkotta új nyugdíjsorozatba felvették: Magos Ferencz m. kir. erdőaltiszt, Zsoldos Lajos uradalmi vadőr és Nagy Sándor Fehér vármegyei hatósági erdőőr. Régi tagságukból az új nyugdíjsorozatba átírtak: Horváth János uradalmi fővadász, Kajtár János uradalmi erdőőr, Kirkovics János Sopron vármegyei hatósági erdőőr, Batorek József és Belony Imre a báró Popper-féle uradalom erdőőrei. Kok Márton és Kristály Mihály Csík vármegyei erdőszolgák és Marácz József uradalmi erdőőr az új nyugdíjsorozatban nyugdíjra, haláleseti segélyre és balesetre biztosítottak.

Időjelzés. A «Meteor» június hó második felére a következő időjelzést teszi közzé: Június második felének változási napjai 16—17—18—21—27- és 29-re esnek. Jellegre nézve legerősebb hatású a 16-iki változási nap, mely meleg, inkább csapadékos, esetleg szeles időt hoz, melyet követőleg erősen fejlődő meleg várható, állandó jelleggel. A 27-iki viharos, zivataros időt hozhat s jégeső sincs kizárva. Ezt követőleg ismét állandóbb meleg, száraz jellegű idő várható.

Hivatalos közlemények.

16,946. szám.

XI—3.

Körrendelet valamennyi törvényhatóságnak.

(Hasznos madarak védelme ügyében.)

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-czikk 57. és 58. §§-ai, illetőleg a mezőgazdaságra hasznos madarak védelme végett Párisban 1902. évi márczius hó 19-én kötött nemzetközi egyezmény, valamint az ennek függelékét képező két jegyzék beczikkelyezésére vonatkozó 1906. évi. I. t.-czikk alapján rendelem, hogy hivatali elődömnök a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása érdekében 1901. évi márczius hó 18-án kelt 24,655/VII. l., valamint az 1906. évi november hó 16-án 80,644/I. B. 3. szám alatt kiadott körrendeleteiben felsoroltak közé még a következő madárfajok is felvéttessenek és ezen körrendeletek határozmányai szerint védelmeztessenek; még pedig:

gazdasági hasznáért a Gyöngybagoly vagy Lángbagoly — Strix flammea L.;

mint pusztulófélben levő természeti ritkaságok a:

1. Nemes kócsag — Ardea alba L.;
2. Fattyú kócsag vagy Kis kócsag — Ardea garzetta L.;
3. Üstökös gém vagy Hajas gém — Ardea ralloides Scop.;
4. Batla vagy Fekete ibisz — Plegadis falcinellus L.;
5. Kanalas gém — Platalea leuceroia L.

Budapesten, 1912. évi április hó 26-án.

Gróf Serényi s. k.

45,561. szám.
1912.

Pályázat erdősfítési jutalmakra.

Az erdőtvény (1879. évi XXXI. t.-czikk) 165. §-ában körülírt kopárvizmosásos és futóhomokterületeken ez évben létesítendő, közzgazdasági jelentőséggel bíró erdősfítések megjutalmazására az országos erdei alaphól tizenegy (11) nagy jutalmat, tíz (10) elsőrendű és kilencz (9) másodrendű elismerő jutalmat tűzök ki, u. m.:

három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, egyet dísztárgyban),

négy egyenként 800 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt dísztárgyban),

négy egyenként 600 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt dísztárgyban),

öt egyenként 500 koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, kettőt dísztárgyban),

öt egyenként 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, kettőt dísztárgyban),

öt egyenként 300 koronás másodrendű elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, kettőt dísztárgyban),

és négy egyenként 200 koronás másodrendű elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, egyet dísztárgyban).

Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok (bérlok) azon erdősítéseikkel versenyezhetnek, a melyeket az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ában körülírt kopár-, vízmosásos, vagy futóhomokterületeken általánosságban véve állami pénzsegély igénybevétele nélkül — kivételes esetekben azonban, midőn a birtokos a munkálatoikat különös gondossággal és sikerrel, rendkívül nehéz viszonyok között teljesítette s azokkal fontos közérdekeket sokszorta nagyobb mértékben elégitett ki, mint a mennyire saját érdekeit előmozdította — állami segély igénybevétele esetén is a folyó év tavaszán vagy őszén foganatosítottak.

Megkiváncsoltatik azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold terjedelműek, és végül

d) a 300—200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 5 kat. hold terjedelműek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősítést az első munkálatoiktól kezdve a jutalom odaitélésének idejéig állandóan gondozni, a szükséges pótlásokat foganatosítani s a létrejövő erdőt az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2., illetve 4. §-ai szerint erdőként fentartani és kezelni tartozik.

A versenyre bocsátott erdősítések az 1917-ik évben fognak a helyszínén megbirálatni. A jutalmak kiosztásánál az erdősítések sikere és közgazdasági jelentősége, az erdősítésnél felmerült nehézségek és az erdősítésre fordított költségek fognak irányadóul szolgálni, de a pénzjutalmak kiosztásánál figyelembe vétetnek ezek mellett a birtokos vagyoni viszonyai is.

A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha a versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesnek ítélt erdősítés a jutalom odaitélésének idejében is birtokában lesz.

Az odaitélt pénzjutalom egy harmadrésze az erdősítést teljesítő kezelő erdőtisztet (gazdatisztet vagy bérlőt) fogja illetni. A dísz tárgyat nyert birtokosok azon alkalmazottai pedig, — kik a jutalmazott erdősítések teljesítése körül kiváló érdemet szereztek, — érdemük szerint külön pénzjutalomban fognak részesülni.

A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb folyó évi július hó végéig, a folyó év őszén teljesített erdősítéseket pedig legkésőbb folyó évi december hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelőségnél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdősítésekkel az erdősítést teljesítő erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdősített terület bérlője is, de pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos írásbeli nyilatkozatát,

melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való részvételhez hozzájárul és egyszersmind kötelezi magát, hogy a versenyre bocsátott erdősítést az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2. vagy 4. §-iban meghatározott feltételek szerint állandóan erdőként fogja fentartani és kezelni.

A pályázati kérvényben az erdősítés helyét (község, dülő, helyrajzi szám), kiterjedését és az erdősítésre használt fanemeket pontosan meg kell jelölni.

Budapest, 1912. évi május hó.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Lehoczky György kir. erdőtanácsost Sušakról a zágrábi kir. erdőigazgatóság központi szolgálatához. Hohoss János kir. erdőmérnököt Draganezről Sušakra s megbizta az ottani erdőrendezés vezetőségével, Vassányi Mihály kir. erdőmérnököt Sušakról Vrbanjara, Frommeyer Antal kir. segéderdőmérnököt Jasenakról Draganezre, Finke Mihály kir. segéderdőmérnököt Kossinból Jasenakra, Márics Antal kir. segéderdőmérnököt pedig Zágrábról Kossinba.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Fromm János m. kir. segéderdőmérnököt Liptóújvárról Szvarinba s megbizta az ottani m. kir. erdőgondnokság vezetésével.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a tótsóvári erdőhivatal kerületében alkalmazott Lénárt János m. kir. főerdőort, valamint a lippai főerdőhivatal kerületében alkalmazott Kaprucsan János m. kir. erdőort állandó nyugalomba helyezte.

*

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal főnöke Szilágyi János m. kir. erdőort m. kir. főerdőorré, Rend József, Ben Sándor és Kuteán József I. oszt. m. kir. erdőlegényeket m. kir. erdőörökké, Rákóczi Imre, Gruber Jenő II. oszt. erdőlegényeket és Csomós István II. oszt. m. kir. segéderdőort I. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Ilk János napibéres póterdőort és Bombola Mihály póterdőort II. oszt. m. kir. erdőlegényekké nevezte ki.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1912. évi május hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Devecseri urad. 20.—, Krassói erdőgond. hd. 12.75, Bárá Jósika urad. hd. 14.55, Knöpfler Károly hd. 13.75, Leposa János 4.20, Csákszeredai adóhiv. hd. 43.73, Kolozsvári erdőig. hd. 29.95, Lippai főerdőhiv. hd. 35.55, Lőcsei adóhiv. hd. 34.95, Zinóvár-aljai erdőgond. hd. 79.35, Mayer József hd. 17.60, földmív. min. hd. 64.10, Gróf Erdődy Gy. erdőhiv. hd. 5.75, Papp Péter 2.67, Tordai adóhiv. hd. 34.35, Lugosi erdőig. 316.—, Nagykövesi erdőgond. hd. 20.35, Bárá Inkey urad. 11.95.

1 koronát fizettek: Tóth József, Erdősi József, Gátsy Wilibald, Sárka János.

2 koronát fizettek: Bernát István, Nobik István, Gilitze Alajos, Pánczél Sándor, Stier János, Csomoss István, Juhász János, Miklai Pál, Danihel Ferencz, Klagyizik József, Kovács János, Longauer József, Silberstein Mór, Molnár János, Orosz György, Virlics Vincze, Vöröss Ferencz, Hatvani János, Bánhorváti erdőkezelőség, Horváth András, Milesevics István, Dávid János.

3 koronát fizettek: Grossmann Ferencz, Böhm István, Németh István.

4 koronát fizettek: Máté Ferencz, Németh József, Molnár Sándor, Visky Ferencz, Hegedűs Lajos, Ósi Marosszék havasgazdasága, Orosz Simon, Bogyó István, Jacsmenik Barna.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavitott lakezím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavitásokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főlegesen reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

M. A. 1. A ló sántításának okát így látatlanban nem állapíthatom meg s így legnagyobb sajnálatomra más tanácsot nem adhatok, minthogy vizsgáltassa meg állatorvossal. A sántításnak nagyon sokféle oka lehet s a kezelés módja is a szerint változik. Törésen, ficamodáson kívül sántítást vált ki az izom- vagy ínrandulás, rheuma, a patabetegségek, végül a rossz, meg nem felelő vasalás. Ha az állatorvos nagyon távol volna, vétesse le a patkót, nézesse meg a kovácsal, nincs-e ott véres folt s vasaltasson újra, lehet, hogy a patkó szűk s az szorítja a lábat. De ha a patkolás feltétlenül jó, akkor nem marad más hátra, mint az állatorvosi vizsgálat. Dr. Kukuljević József.

2. A vérvizelésre nézve olvassa el lapunk ez évi 10. számában a P. A.-nak szóló szerkesztői üzenetünket.

3. A tehén tőgyén levő szemölcsöt legjobb annak tövében tiszta szőrszállal erősen lekötöni, de a szórt ne vágja le egészen rövidre, hanem hagyja a végeit olyan hosszúra, hogy jól meg lehessen fogni. A mint a lekötött szemölcs lassanként sorvadni kezd, a szőrszál is megglazul, ezért gyakrabban utána kell nézni s a szőrszálat mindig meghuzogatni, hogy a szemölcs mindig szorosan legyen lekötve. Ily módon a szemölcs le fog hullani. Helyét — míg az teljesen begyógyul — hintse be 1 rész égetett timsó és 1 rész rizskeményítő porral. A rizskeményítőt áztassa be vízbe, hagyja leülepedni, a vizet öntse le róla s az üledéket szárítsa meg s az égetett timsóporral együtt zúzza meg olyan finomra, mint a liszt. Ha a szemölcs nincs közvetlenül a tejcatorna alatt, akkor a szemölcs csonkja valószínűleg nem fog a fejsénel zavart okozni. A szemölcsöt levágni nem szabad, mert az esetleg nagymérvű vérzést okozhat.

S. G. Levelébből nem tudjuk megállapítani, hogy személyi pótlékát illetőleg történt-e önnel sérelem vagy sem; ha azt hiszi, hogy igen, úgy nyújtson be — felettes hivatala útján — ez iránt kérvényt a földművelésügyi miniszter úrhoz.

Iva. A gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907. évi XLV. törvénycikk 53. §-a értelmében ha az éves cseléd szolgálati idejéből már csak két hónap van hátra, valamint a jogos felmondás eseteiben is, a cseléd kívánatára a gazda köteles elbocsájtó bizonyítványt adni. Ha a gazda a bizonyítványt ki nem adja, az elsőfokú hatóság (főszolgabíró; illetőleg szolgabíró) megfelelő határozata pótolja az elbocsájtó bizonyítványt.

K. Gy. Ha ön mint II. osztályú altiszt 1906. évi július hó 1-én jutott az évi 1000 K. javadalmazásba s 1912. évi április hó 16-án ugyancsak évi 1000 K. javadalmazással I. osztályú altisztté neveztetett ki, akkor önnök az 1906. évi 4600 M. E. számú kormányrendelet 39. §-a értelmében 1912. évi május hó 1-től kezdve már évi 1100 K. javadalmazásra van igénye. Figyelmeztesse erre a hivatalt és kérje magasabb járandóságának folyósítását.

St. R. Az ön egyoldalú információja után itélve, helyesen járt el; de hogy a bíróság is — a körülmények mérlegelése és a másik fél meghallgatása után — szintén ezen a nézetben lesz-e, azt már nem tudhatjuk. Arra nézve, hogy a feljelentés megtételére elegendő bizonyítékkal rendelkezik-e, nem nyilatkozhatunk, mert hiába tartjuk mi a bizonyítékot elégnek, ha a bíróság azt bizonyítéknak el nem fogadja s viszont hiába monda-

nánk azt, hogy a bizonyíték kevés, ha azt a bíróság elegendőnek találja. A 20 fillért a lap javára bevételeztük.

S. I. 1. Sorjegyeit még nem húzták ki. 2. Lapunkat féláron nem adhatjuk, mert annak előfizetési díja úgy is aránytalanul csekély.

A. M. Hogy miként kell az erdőörnek az erdőkárosítókkal szemben eljárni és milyen körülmények közt használhat az erdőőr fegyvert, azt megtalálhatja dr. Bedő Albert az „Erdőör” című műve VIII-ik kiadásának 288. és 316. oldalain.

M. 1. A családi pótlékra vonatkozó törvényjavaslat a járási erdőőrökre nem vonatkozik. 2. Félárú vasúti jegy váltására jogosító igazolványt nem kaphatnak.

L. A. 1. Kutyaánál a sublimat 0.1—0.3 grmnyi adagban hallt okozó. Bekövetkezhetik a halál minden különösebb jelenség nélkül egynehány óra alatt a gyomorban és belekben keletkezett maródások folytán a nélkül, hogy a higanymérgezés kísérő tünetek kifejlődhetnének. Ez az eset a hevenyhiganymérgezésre vonatkozik.

Az idült higanymérgezésnél sokféle jelenség mutatkozik, pl. 1. fellép a száj nyálkahártyájának gyulladása, fogak kiesése; 2. gyomorbélhurut véres hasmenés kíséretében; 3. köhögés, gonyes orrfolyással, tüdőgyulladás, hörghurut, nehéz légzés, bűzös lehellet, ástítás, orrvérzés; 4. bőrkiütés és általános bőrbántalom; 5. hűdések a végtagokon, szédülés, reszketés, ijedősség, lesóványodás és a halál csendes elalvás formájában áll be; 6. általános vérzés a szervekben, orr, száj, ez esetben a halál belső elvérzés alakjában áll be.

2. Az arzénmérgezés tünetei gyomorbélhurut, hányás, nyálzás, véres hasmenés. Itt is idegbénulások mutatkoznak, reszketés, ijedősség, szédülés. A halál egynehány óra alatt, esetleg egynehány nap alatt bekövetkezik.

3. A mi a kutya fájdalom nélküli kiirtását illeti, ennek leggyorsabb módja a chloroformmal való elaltatás. Ugyanis egy kendőbe vattát teszünk, ezt rákötjük az állat fejére és a vattára addig csöpögtetünk chloroformot, míg az állat el nem alszik, de a vattának állandóan az orrlyukakon kell lenni, mert hamar párolog a chloroform és ha ismét levegő éri az orrlyukakat, úgy a belélegeztetés eredménytelen marad. Azonban ezzel nagyon kell vigyázni, mert ha az ember soká lélegzi be a chloroformot, maga is mérgezést kaphat.

Ha a mérgezésre van gyanuja, küldje fel az elhullott kutya gyomrát vegyvizsgálat céljából a m. kir. állatorvosi főiskolára, Bpest, VII., Rottenbiller-utca 23—25. Dr. Kukuljević József.

Erdőör. Az északamerikai Egyesült-Államok elnökét négy évre választják, de a négy év letelte után újra megválasztható. A választás nem közvetlen, hanem közvetett szavazás útján aképen történik, hogy az Egyesült-Államokhoz tartozó mind a 45 államban a választói jogosultsággal bíró polgárok annyi elnökválasztót választanak, a hány képviselőt és senatort küldenek a kongresszusba. Az így megválasztott elnökválasztók választják azután az elnököt. Az elnökválasztók választása már folyamatban van s nagy a harc Taft jelenlegi és Roosevelt (olvasd: Ruzvelt) volt elnök között. Ohio államban, a hol az előzetes választás május 21-én volt, Roosevelt pártja 30,000 szónyi többséget nyert. Maga az elnökválasztás novemberben lesz, de hogy melyik napon — miután Amerikában lapunknak még nincs levele:ője — nem tudjuk.

Erdőör. Czikke nem közölhető; nem azért mintha az abban foglaltakkal sok tekintetben nem értenénk egyet, hanem azért mert az erdészeti és vadászati altisztek szövetsége, ha jól tudjuk, már két vagy három ízben nyújtott be a földművelésügyi miniszter úrhoz kérvényt, melyekben körülbelül azokat kérte, a mire ön most kartársait kérvényezésre buzdítja. Így hát egy újabb felhívás czéltalan volna.

Czikke különben sok tekintetben túl is lő a czélon. Az a javaslata például, hogy a tisztviselő az altisztet «úr» megszólítással illesse, falán kissé túlzott kívánság. A 18 éves hadnagy előtt a továbbszolgáló 35 éves őrmester is csak «őrmester» és nem «őrmester úr», valamint a vasúti kalauz sem «kalauz úr».

a vasúti tisztviselővel, vagyis felebbvalójával szemben. Biztosra vesszük egyébként, hogy ön se mondja az oda beosztott erdőlegénynek, hogy Kovács úr, hanem csak Kovács, de viszont az erdőlegény azt mondja önnek, hogy G. úr.

Habár mi az «erdőőr» címzésben semmi dehonesztálót nem találunk, mint hogy nem lealázó a csendőr, a rendőr, a műzeumi őr (erdőtanácsosi és főerdőtanácsosi rangban levő tisztviselő), vagy a koronaőr (az ország egyik legnagyobb méltósága) stb. elnevezés sem, mindannak daczára, miután látjuk, hogy önök ezzel a címzéssel nincsenek meglegedve, a magunk részéről is pártoljuk ennek megváltoztatására irányuló kérelmüket. Mi azonban az ön által javasolt erdőkezelő és erdőfőkezelő helyett sokkal jobbnak és szebbnek tartanánk az erdőész és erdőész elnevezést s mi e mellett foglalunk állást. Ne higgye azonban, hogy ha esetleg meg is adnák önöknek az «úr» titulust s akár a főerdészi címet is, a fatolvajok előtt nagyobb tekintélyé lesz az altisztnak. Sohasem a cím adja meg a tekintélyt, hanem az egyén maga szerez az állásának és saját magának tekintélyt. Az olyan altiszt, a ki részegen megy végig a községen, czimboráskodik mindenkivel, maga is szidalmazza a felebbvalót, ne ábrándozzék tekintélyéről. A csendőrnök sem a szuronya adja meg a tekintélyt, hanem higgadt, komoly magaviselete, zárkózottsága; s mert tud felebbvalóinak a legkisebb ellenvetés nélkül, vakon engedelmeskedni, tud is parancsolni és tud is tekintélyt tartani.

Az erdőőri szakiskolái növendékek nem olyan nagy urak még, hogy őket a tanárok ne tegezhetnék. Az pedig, hogy házi teendőket is kell végezniök, benne van a szakiskolákba való felvételekre vonatkozó pályázati hirdetményben s így a kinek ez nem tetszik, az ne menjen a szakiskolába, mert hiszen szakiskola nélkül is megszerezheti az erdőőri képesítést.

A címzszalag kiigazítása iránt intézkedtünk ugyan, de megjegyezzük, hogy ön, úgy látszik, szereti a hangzatos címeket, mert míg a cikkke alá azt írta, hogy «urad. erdőhivatalnok», addig a lapot már «urad. tisztviselő» címre kívánja küldeni. Vén asszonyoknak való a hiúság, nem megleltkorú férfiaknak!

K. T. Az erdőőri szakiskolákba való felvételekre vonatkozó pályázati hirdetményt lapunk előbbi számában megtalálhatja.

H. I. Ha ön az erdőtvény 38. §-ában körülírt közigazgatási esküt letette, akkor fegyvere az erdőtvény 40. §-a értelmében vadászatjegy-adómentes is s így azzal jogosan vadászhat a gondjaira bízott területen. Egyébiránt olvassa el lapunk ez évi 4-ik számában a fegyveradóról írt közleményünket.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

28 éves erdőhivatali írnok (szakiskola és kitűnő szakvizsgával) pagonykezelői vagy körvadászi állást keres. Leginkább fővadászténésztés és cserkészetekben, valamint erdőkezelésben jártas. Magánuradalmak kegyes pártfogását kéri. Címe Sztelek Norbert, Károlyierdő (Szatmár megye). (32.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény erdőlegényi állásokra. 1912. évi 1828. szám. A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal a kerületében megüresedett három (3) II. oszt. erdőlegényi állásra az állomásnyerű illetményekkel pályázatot hirdet.

Az állásokkal hatszáz (600) korona szegődménydíj, minden egyes állással természetbeni lakás, avagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszerezett mellékilletmények (12 ürm³ tűzifa, két hold föld, 60 kor. ruhaátalány) vannak összekötve.

A pályázók ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképeességüket kincstári erdőészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványokkal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetőségüket községi bizonyítvánnyal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket és katonai (honvéd) kötelezettségüket, a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását, esetleg szakképzettőségüket megfelelő hiteles bizonyítványokkal igazolni tartoznak, ezenkívül nőtlenségi állapotukat is kimutatni kötelesek.

Pályázni kívánók az ilyen módon felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeket 1912. évi július hó 10-ij a liptóújvári m. kir. főerdőhivatalhoz és pedig az állami szolgálatban állók felettes hatóságuk, magánosok pedig az illetékes politikai közigazgatási hatóság útján nyújtásák be.

Liptóújvárott, 1912. évi május hó 26-án.

(3.)

M. kir. főerdőhivatal.

Egy drb kan, egy drb szuka fokszi egy évesek, kitűnő rókászok eladók; kan 60 korona, szuka 50 kor. Garai főerdőőr, Fácánkert, u. p. Tolna. (4.)

Egy négyéves fél kopófaj kankutya tartás betiltása miatt eladó; kitűnően kitanítva a róka és borz pusztítására, a rókát a lyukban megfojtja és kihúzza, nyulánk termeténél fogva bármely szűk rókakotorékba befér. Bővebb felvilágosítás végett érdeklődők forduljanak alanti címhez: Aszalay Gyula, m. kir. erdőaltiszt, Poroskő (Ung megye). (5.)

Pályázati hirdetmény a m. kir. kincstári erdőaltisztek és szolgák fiúgyermekei részére Rózsahegyen (Liptó vm.) létesített tápintézetbe való felvételre. Ezen tápintézet célja, hogy a növendékek a rózsahegyi elemi iskolát látogatván, az intézetben lakáson és ellátáson kívül megfelelő felügyeletben részesüljenek.

A felvétel iránt a megnevezett és évi fizetéssel bíró alkalmazottak, mint szülők, illetőleg gyámok folyamodhatnak oly esetben, midőn gyermekük, illetőleg gyámoltjuk az iskolától való nagyobb távolság miatt vagy más okból a törvényszabta elemi iskolai oktatásban nem részesülhet.

Az 1 (egy) korona okmánybéllyeggel ellátott és szolgálati úton benyújtandó kérvényhez a következő melléletek csatolandók:

a) születési bizonyítvány, melyből kitűnik, hogy a felveendő fiúgyermek legalább hatodik életévét betöltötte,

b) oltási bizonyítvány,

c) a testi és lelki épséget igazoló kincstári vagy vármegyei, illetve más közhatósági orvosi bizonyítvány,

d) a felettes kincstári erdőhatóság bizonyítványa, melyből kitűnik, hogy a gyermek szülője, illetőleg gyámja lakhelyén magyar nyelvű oktatásban nem részesülhet.

Tájékoztató megjegyeztetik, hogy a gyermekek ellátási költségeihez a szülők vagy gyámok által a javadalmazás és szolgálati minőség fokozata szerint évi 80, 100 és 120 korona hozzájárulás fizetendő, mely összegek a szülők vagy gyámok illetményeiből 10 (tíz) havi részletben levonatni fognak.

A kérvények benyújtásának határideje folyó évi július hó 10. napja lévén, folyamodók figyelmeztetnek, hogy kérvényeiket legkésőbbben a jelzett napig felettes hatóságukhoz benyujtsák, mert későbbben érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

A tápintézet szervezetét ismertető, részletes szabályzatról felvilágosítás nyerhető minden kincstári erdőhatóságnál.

Liptóújvárott, 1912. évi június hóban.

(6.)

M. kir. főerdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. 344/1912. szám. Sopron vármegye tekintetes közigazgatási erdészeti bizottságának megbízása alapján kettő védkerületi erdőőri állásra, egyenként 800 korona évi összfizetéssel ezennel pályázatot hirdetnek.

Pályázhatnak az erdőőri állásokra 24 évet betöltött és 35 évnél nem idősebb szakvizsgázott erdőőrök.

A folyamodók kérései sajátkezűleg irandók és 1912. évi június hó 30-ig az alanti hivatalhoz adandók be.

A kérvényekhez csatolandó: 1. erdőőri szakvizgabizonyítvány, 2. keresztlevél, 3. orvosi bizonyítvány, 4. szolgálati bizonyítvány, 5. erkölcsi bizonyítvány.

A magyar nyelvnek szóban és írásban való tudása elengedhetetlen kellék, a német nyelv tudása pedig előnyt biztosít a pályázónak, azért a folyamodó kérvényében ezen képességét felsorolni köteles.

A mennyiben szakvizsgázott egyén nem pályázik, jó minősítéssel bíró kiszolgált katonai altisztek és esendőrök kérvénye is figyelembe lesz véve.

Sopron, 1912. évi június hó 7-én.

M. kir. állami erdőhivatal:

H. Anderko Ábel,

magyar királyi főerdőmérnök,
az erdőhivatal ideiglenes vezetője.

(7.)

Erdőőr keresetetik azonnali vagy július hó 1-re való belépésre. Megkivántatik, hogy fáczántenyésztéshez értsen és nőtlen legyen. A tót nyelvet beszélő előnyben részesül. Szives megkeresések igény-megjelöléssel bizo-

nyítványmásolatokkal felszerelve nagyságos baji Patay Sámuel úr czimére Berettő, p. Bánócz, Zemplén megye kéretnek.

(8.II.1.)

Erdőőr. Hosszú bizonyítványokkal bíró, lehetőleg nőtlen erdőőrt keresek urasághoz, a ki magasvad-erdőségben már szolgált és otthonos. Bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok Dr. Kenedy L. czimére Budapest, II. ker., Oszlop-utca 5. szám alá küldendők. (9.)

Uri és női divatszöveteket
ajánl a kiviteli ház

POSZTÓ Skorkovský Prokop és fia **ZEFIR**
Humpolec, Csehország.

Minták kívánatra frankó. Jutányos árak. — Esetleg az úri öltönyöket el is készítettjük. (2.V.4.)

Egy fillért se áldozzon a méhészetre,
míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímű könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a célt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «*Méhészet*» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utca 7. sz.

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

XXX-ik évfolyam.

Megalapították

Cserháti Sándor és dr. Kossutány Tamás.

A mezőgazdaság és állattenyésztés minden ágával foglalkozó illusztrált havi folyóirat, a magyar agrárkultúra terjesztésére.

Szerkesztik

enesei **DORNER BÉLA**

kir. gazd. intéző.

ifj. **RÖSZLER KÁROLY**

kir. kísérletügyi adjunctus.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, Üllői-út 25. szám (Patria nyomda).

Előfizetési ár egy évre 12 korona.

Az Erdő előfizetőinek 8 korona.